

DRAMATISK: Døde og sårede lå spredt utover Grønlikaia etter eksplosjonen i august 1945.

GRØNLIKAIA I LUFTA

41 mennesker drept og enorme materielle ødeleggelser. Eksplosjonen på Grønlikaia var svært kraftig.

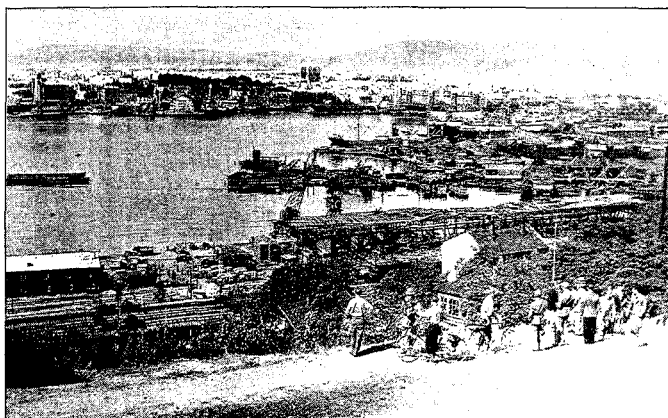
ERIK OLUF MELVOLD

Hvem har tatt de unike bildene som Aftenposten nå kan bringe fra den dramatiske hendelsen? Personen bak kameraet er ukjent, men bildene vitner om at det var en habil fotograf som kom raskt til ulykkesstedet.

Krigsfanger

Det er midt på dagen den 17. august 1945 ved Grønlikaia. Hundrevis av tyske krigsfanger holder på med å laste ammunisjon fra en lang rekke jernbanevogner ombord i lekteren «Filius». Ammunisjonen skal dumpes på dypt vann. Arbeidet skjer under overvåking av «The Allied Forces in Norway», under ledelse av den amerikanske major Sheriff.

I rommet på «Filius» er det lastet store mengder eksplosiver: 13 tonn sprengstoff, såkalte demoleringsladninger, 1,5 tonn fenghetter, 0,5 tonn håndgranater og trolig også høyeksplosive 12 cm granater.

RASERT: Den totalt ødelagte Grønlikaia sett fra Ekeberg.

Tyskerne arbeider nå med å laste kasser med 20 mm antiluftskytspatroner, svært eksplosive. En heisekranarm svinger over lekteren. Kran-skuffen er overbelastet. Plutselig faller en kasse ut og rett ned i lasterommet på «Filius». Over 15 tonn eksplo-

siver går i luften. Da den svarte sprengskyen legger seg, kan de forferdede overlevende se ut over et totalrasert havneområde: 50 meter av kaia er rast ut, to lagerbygninger er totalødelagt, 15 andre skadet, 30 jernbanevogner knust. I de omkringligg-

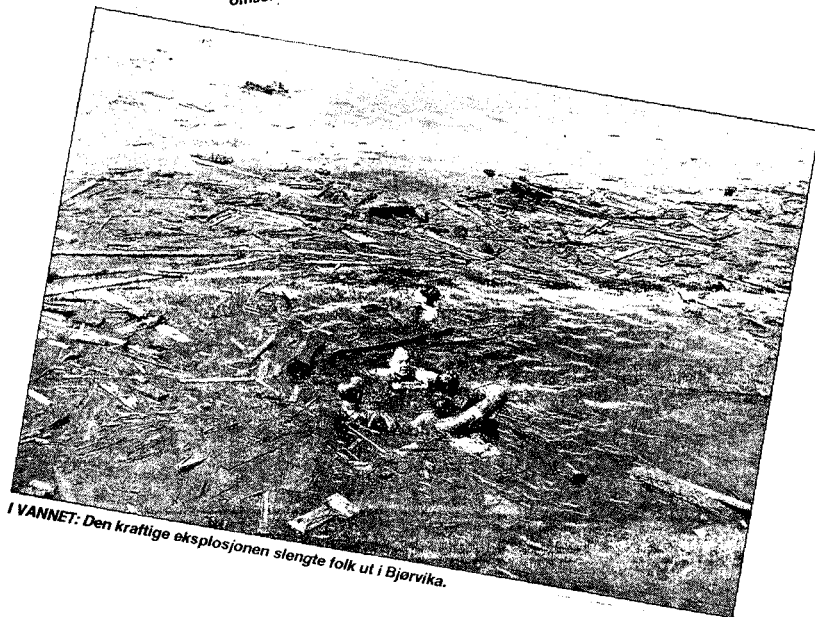
ende bydelene går vindusrutene. I ruinene ligger 41 døde og jamrende sårede. Flere er blitt slengt ut i vannet og ligger blant vrakrester og skriker om hjelp. Totalt ble 39 tyskere og to norske drept, 88 tyskere, åtte brøter og to norske må bringes til sykehus.

Ulykken førte til omfattende undersøkelser fra den allierte militære forhørsrett. Oslos sprengstoffinspeksjon ble også koblet inn, og dommen er ikke nådig; ulykken var først og fremst forårsaket av at lastingen skjedde uten sakkyndig ledelse og kontroll. I «Filius» var det også ammunisjon som ikke skulle vært plassert sammen. Den ansvarlige amerikanske major hadde forlatt landet dager etter eksplosjonen. Ikke nok med det: mannen var ikke sprengstoffekspert. Ulykken skyldtes med andre ord uansvarlighet fra den allierte hærledelsens side.

Man kan kanskje – 50 år etter krigen – filosofere over det meningsløse i disse unge tyskeres død. Det var jo bare et tidsspørsmål før de skulle sendes tilbake til Tyskland. 26 av dem er blitt i Norge; de ligger gravlagt på den tyske kirkegården på Alfaset i Groruddalen.

MARSJ: Tyske krigsfanger forlater ulykkesstedet. I forgrunnen til høyre står allierte offiserer.

I VANNET: Den kraftige eksplosjonen slengte folk ut i Bjørvika.

HELDIGE: Disse tyske krigsfangene kom fra eksplosjonen med livet i behold. 39 av deres kamerater mistet livet.